

## Опште карактеристике акционог плана

Акциони план је најважнија компонента учешћа државе у Партнерству за отворену управу. Он представља резултат процеса у коме владе у сарадњи са цивилним друштвом дефинишу амбициозне обавезе за подстицање транспарентности, одговорности и учешћа јавности.

Успешни акциони планови фокусирани су на националне приоритете у вези са отвореном управом. Они су релевантни у односу на транспарентност, одговорност и учешће јавности и садрже конкретне, временски дефинисане и мерљиве обавезе.

**Тежње:** Партнерство за отворену управу има за циљ промоцију амбициозних реформи за отворену управу које унапређују тренутну праксу, значајно побољшавајући тренутно стање кроз повећање транспарентности, одговорности и учешћа јавности. Земље се могу одлучити да у својим акционим плановима покрену нове иницијативе за отворену управу, или пак да унапреде постојеће, текуће реформе. Земље се подстичу да покажу јасан напредак учињен од једног акционог плана до другог.

**Релевантност:** Треба обезбедити да свака обавеза у акционом плану јасно унапређује један или више од следећих принципа отворене управе:

- **Транспарентност:** Ово укључује објављивање свих информација којима власт располаже (не само информација о активностима власти); проактивно или реактивно објављивање информација; механизме за јачање права на информисаност; и отворен приступ информацијама којима власт располаже.
- **Одговорност:** Постоје правила, прописи и механизми на основу којих се од власти захтева да оправда или објасни своје деловање, да делује у односу на критику или захтеве, као и да прихвати одговорност за неуспех у извршавању у складу са законом или прихваћеним обавезама. Обавезе које се тичу одговорности треба обично да садрже и елемент „одговорност према јавности“ који показује да се оне не тичу само унутрашњег система одговорности, већ да укључују и јавност.
- **Учешће:** Владе настоје да мобилишу грађане да се укључе у дијалог у вези са владиним политикама или програмима, да обезбеде свој допринос или повратну информацију, како би потпомогли да се дође до одговорнијег, иновативнијег и ефикаснијег управљања.
- **Технологија и иновације:** Владе прихватају значај обезбеђивања отвореног приступа грађана технологији, значај улоге нових технологија у спровођењу инација, као и важност побољшања капацитета грађана кад је у питању употреба технологије. Иницијативе у вези са е-управом су добродошле, али да би били повезани са отвореном управом, акциони планови морају објаснити како те иницијативе унапређују транспарентност и одговорност власти и/или учешће јавности

### „SMART“ обавезе:

Свака појединачна обавеза мора бити :

- **S-specific – конкретна:** Обавеза прецизно описује проблем који треба решити, активности од којих се састоји и очекиване резултате
- **M-measurable – мерљива:** Могуће је проверити испуњавање обавезе. Уколико се обавезе састоје од више под-обавеза, оне су подељене у јасне, мерљиве кораке
- **A-answerable – Одговорност за обавезу:** Јасно је дефинисано тело које обавезу спроводи, као и тела која координишу или подржавају спровођење обавезе и, уколико је потребно, други партнери из цивилног, мултилатералног или приватног сектора, који имају улогу у спровођењу обавезе
- **R-relevant – повезаност са принципима отворене управе:** За сваку обавезу неопходно је истаћи њену повезаност са горе наведеним принципима отворене управе (транспарентност, одговорност, учешће јавности и примена технологије и иновација у служби транспарентности и одговорности)
- **T-time-bound – временски ограничена:** За сваку обавезу јасно је назначен датум када ће бити реализована, као и датуми за појединачне активности/кораци и уопште рок за ма какву активност.

### Формат и дужина акционог плана

- Акциони план се састоји од неколико одељака:
  1. Увод (укратко објаснити ситуацију у земљи и изложити разлоге због којих је за њу важан концепт отворене управе. У овом делу такође треба нагласити приоритете земље у вези са реформом управљања и идентификовати главне изазове којима земља намерава да се бави кроз свој акциони план, уз објашњења)
  2. Досадашњи резултати у односу на отворену управу (укратко навести кључне иницијативе и постигнућа који се тичу отворене управе. У овом одељку треба објаснити на који начин ће нови акциони план бити наставак претходних напора да се појачају реформе које се тичу отворене управе)
  3. Развојни процес израде АП (укратко описати процес развоја АП)
  4. Обавезе

## Упутство за израду акционог плана

- Акциони планови треба да буду јасни, сажети, оријентисани на активности и писани једноставним, разумљивим језиком, уз минималну употребу стручних и техничких израза
- Акциони план се прави за период од две године. За сваку обавезу потребно је навести барем два корака, на једногодишњем и двогодишњем нивоу, како би владе, организације цивилног друштва и Независни механизам за извештавање имали јединствени скуп временски дефинисаних корака за процену напретка.
- У акциони план могу се укључити и обавезе за чије је спровођење потребно више од две године, с тим што се оне морају јасно означити у следећем акционом плану.
- Обавезе у акционом плану треба да се групишу према темама. Тема представља ширу област отворене управе којом ће се обавеза бавити (нпр. образовање, здравство, приступ правди, корпоративна друштвена одговорност, отворени подаци, итд.).Тема може садржати једну или више обавеза.
- Такође, према очекиваним резултатима реформи, досадашње обавезе из акционих планова земаља учесница груписане су у 7 група – кластера, па се и та подела може искористити приликом израде акционог плана:
  1. јавно учешће – ангажовање грађана у изради политика
  2. интегритет власти – борба против корупције и јачање демократских институција
  3. слобода информисања – гарантовање приступа јавности информацијама које власт поседује
  4. финискална транспарентност – помоћ за грађане у праћењу трошења средстава
  5. јавне услуге – обезбедити ефикасне услуге грађанима
  6. транспарентност у вези са вађењем минералних и енергетских ресурса – обезбеђивање да се приходи троше за јавно добро
  7. отворени подаци – дигитализација и отварање података
- Свака обавеза мора бити конкретна, јасна и сажета.
- Тежње и релевантност у односу на ОГП вредности морају се јасно назначити
- Обавезе морају бити подељене на кораке – односно списак конкретних и проверљивих активности које се морају извршити у циљу потпуне реализације обавезе. Кораци морају бити мерљиви како би се помоћу њих проценио напредак у спровођењу обавезе.
- Дobar, свеобухватни акциони план треба да се бави већим бројем тема, док свака тема треба да има више обавеза, са корацима
- Досадашња пракса је показала да су акциони планови са 5-15 високо квалитетних обавеза које се простиру на више тема, бољи од оних са великим бројем слабијих, безначајних обавеза.

## Поступак развоја акционог плана

Земље чланице Партнерства за отворену управу обавезале су се да своје акционе планове развијају кроз процес консултација са више страна, уз активно ангажовање грађана и цивилног друштва.

1. **Доступност консултација:** пре консултација, земље треба да објаве детаље који се тичу самог поступка консултација и временски оквир за консултације (барем путем интернета)
2. **Адекватно обавештење:** Информисање у вези са консултацијама мора бити благовремено. Многе земље пре отпочетих консултација дистрибуирају нацрте својих акционих планова две недеље унапред, како би омогућиле свим странама да се припреме
3. **Подизање свести:** Земље треба да предузму активности у циљу подизања свести јавности о отвореној управи како би поспешиле учешће грађана у консултацијама
4. **Вишеструки канали:** Консултације се спроводе на више начина, путем више механизма – укључујући интернет и састанке – како би се обезбедио приступ грађанима који желе да се укључе
5. **Обим консултација:** Консултације треба да обухвате читаву националну заједницу укључујући цивилно друштво и приватни сектор, како би се обезбедило што више различитих ставова
6. **Документација и повратна информација:** земље морају обезбедити да извештај о јавним консултацијама и сваки појединачни писани коментар буду доступни на интернету
7. **Консултације током спровођења АП:** Земље треба да установе форум који ће омогућити редовне консултације о спровођењу ОГП, између више учесника – то може бити већ постојећи форум, или нови